

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Bollettino No 1063
Accanita resistenza delle truppe dell'Asse
Incrollabile fermezza della divisione «Pistoia»

Il Quartier Generale delle forze armate comunica:
Nel settore meridionale del fronte tunisino è aumentata, durante la giornata di ieri, la poderosa pressione avversaria, fieramente contrastata in ripetute azioni di contrattacco dalle nostre unità.
Merita, tra queste, speciale menzione la divisione »Pistoia« comandata dal generale Falugi i cui fanti hanno sostenuto, con incrollabile fermezza, i reiterati assalti di preponderanti forze britanniche.

Anche nel settore occidentale, al quale il nemico ha esteso il suo sforzo offensivo, duri combattimenti sono in corso. In duelli aerei la caccia germanica abbattava sei apparecchi; quattro »Spitfire« erano inoltre distrutti da nostri cacciatori di scorta ad un convoglio aereo.

Velivoli avversari hanno compiuto una incursione su Siracusa uccidendo tre civili e ferendone tredici. Di limitata entità i danni.

Su Carloforte (Cagliari) e nei dintorni di Catanzaro e di Ragusa sono state pure lanciate alcune bombe che causavano complessivamente quattro morti e quattordici feriti.

Risultano distrutti da batterie della difesa due aerei: Uno precipitato in fiamme ad Est di Siracusa ed uno in mare nei pressi di Pozzallo (Ragusa).

Vojno poročilo št. 1063
Zagrizen odpor osnih čet
Nezlomljiva odločnost divizije »Pistoia«

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na južnem odseku tuniskega bojišča se je tekom včerajšnjega dne povečal močan nasprotni pritisk, ki so se mu naše enote junaško zoperstavljale v ponovnih protinapadih.

Posebno omembo zasluži divizija »Pistoia« pod poveljstvom generala Falugija, katere pešci so v nezlomljivi odločnosti vzdržali ponovne naskoke načrtnih angleških sil.

Trdi boji potekajo tudi na zahodnem odseku, kamor je sovražnik raztegnil svojo ofenzivo.

Nemško letalstvo je v zračnih dvobojih sestrelilo 6 strojev. Stiri »Spitfire« so sestrelili naši lovci, ki so spremljali letalski konvoj.

Nasprotna letala so napadla Siracusa ter ubila 3 civile, 13 pa jih ranila. Nastala je lažja škoda. Nekaj bomb je bilo vrženih tudi na Carloforte (Cagliari) in na okolico Catanzara in Raguse, kjer so bili skupno 4 mrtvi in 14 ranjenih.

Protiletalsko topništvo je sestrelilo 2 letali, od katerih je eno gorče treslo na tla pri Siracusi, drugo pa v morje blizu Pozzalla (Ragusa).

Poostren spor med Sikorskim in Sovjeti
Moskva divja proti Sikorskemu, ker se je obrnil na mednarodni Rdeči križ, naj pomaga razvozljati usodo o poljskih oficirjih v Katinu

Stockholm, 23. aprila. Včerajšnji list »La Stampa« objavlja iz Stockholma zanimivo poročilo, kako Moskva divja proti begunski poljski vladi v Londonu, ki si je drznila prositi mednarodni Rdeči križ za sedolavje pri ugotavljanju žrtv, ki so jih boljševiki poklali v Katinskem gozdu. Sovjetska uradna agencija »Tass« je objavila naslednjo izjavo: »Agencija Tass je pooblaščenka izjaviti v odgovor na vprašanje o uvodniku, objavljenem dne 19. aprila v »Pravdi« pod naslovom »Diplomatski sodelavci Hitlerja«, ki odgovarja na izzivalno poročilo poljskega ministra za narodno obrambo, da izraža ta članek popolnoma in točno stališče vodilnih krogov v Sovjetski Zvezi. Izjava vlade Sikorskega o tem vprašanju za dne od 16. aprila ni izboljšala, marveč poslabšala vzdušje, ker odobrava že omenjeno izzivalno poročilo. Na tak način se enostavno podpirajo nemške okupacijske oblasti. Dejstvo, da se je kampanja proti Sovjetski Zvezi začela istočasno v nemškem in poljskem tisku in da ima isti načrt, dopušča sumiti, da se je protisovjetska kampanja začela na podlagi predhodnega sporazuma med nemškimi okupatorji in filohitlerjevskimi elementi v vladi Sikorskega. Izjava poljske vlade dokazuje, da imajo ti elementi velik vpliv in da so odločeni skleniti odnose med Poljsko in Sovjetsko Zvezo.« Ta uradna sovjetska trditev je sicer več kot neumna, dokazuje pa s kakršnimi izmišljotinami bi rada moskovska krvava vlada zakrila strašen pokol 12.000 poljskih častnikov.

Tudi »Pravda« je še enkrat pisala o tem žalostnem dogodku in se ji zdi nezasmiselno, kako je mogel poljski minister za narodno obrambo v Londonu prositi mednarodni Rdeči križ, češ da je »ta prošnja brezpredmetna. Na koncu pa skuša opravičevati list sovjetska zločinstva z obtožbami proti Nemčiji, češ da je tudi ona zadala Poljakom mnogo trpljenja. Zanimivo pa je, da niti »Tass« niti

Nov udarec sovražnemu ladjevju
Potopljenih je bilo 16 trgovskih ladij, dva rušilca in ena podmornica - Na vzhodnem bojišču nič novega

Hitlerjev glavni stan, 23. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje izredno vojno poročilo:

Sovražno trgovsko ladjevje je utrpelo v Sredozemlju in na Atlantskem morju nove težke izgube. V boju proti močno zavarovanim spremiljavam so naše podmornice zopet potopile 16 trgovskih ladij s 121.500 tonami, med njimi več ladij, na katerih je bilo vojaštvo, ter dva rušilca in eno podmornico. Dve nadaljnji ladiji sta bili torpedirani.

Hitlerjev glavni stan, 23. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vsem vzhodnem bojišču včeraj ni bilo nobenega omembe vrednega bojnega delovanja.

Letalstvo je izvedlo preteklo noč hud napad na oporišče Poti ob obali Črnega morja. Na tuniskem zapadnem bojišču

tečejo hudi krajevni boji. Pri uspešnem napadu, ki je bil javljen dne 22. aprila, je bilo privedenih več sto ujetnikov, razen tega pa zaplenjenih ali uničenih 5 baterij in 50 motornih vozil. Hitra nemška bojna letala so razkropila v nepričakovanih napadih iz majhne višine izhodiščne postojanke sovražnih oklep-nih voz in motornih vozil.

Z mnogo premočnimi silami izvedeni napadi proti nemško-italijanskim postojankam na južnem tuniskem bojišču so se izjalovili tudi včeraj ob težkih izgubah za nasprotnika.

Sovjetska letala so metala preteklo noč brez načrta rušilne bombe na vzhodno prusko ozemlje. Dva izmed napadajočih bombnikov sta bila sestreljena.

Rim, 23. aprila. Sovjetska ofenziva na kubanjskem odseku se je končala s porazom za napadalce,

ki so morali zaradi dobljenih izgub prenehati z napadi, kakor piše današnji »Popolo di Roma«. Močan sunek številnih rdečih divizij, pred katerimi so bile mogočne tankovske skupine in jih je podpiralo veliko število sovjetskih letal, je bil naperjen na približno 3 km dolg odek v nemški obrambi in omogočil, da so napadalec na nekaterih točkah vdrl v nasprotno razvrstitev. Toda ti trenutni sovjetski uspehi so bili kmalu uničeni z mogočnimi nemškimi protinapadi in na bojišču je bilo zopet pri starem. Boljševiki so se posluževali velikega števila ljudi in gradiva. Sovjetsko letalstvo je pri tem nastopu računalo na velike uspehe, toda poskus se je že v začetku ponesrečil.

Berlin, 23. aprila. AS. 835 oklepnih voz ter 737 sovjetskih topov, uničenih ali iztrganih nasprotniku, vrh tega pa 28.483 ujetnikov — to je veličastni pohodni plen nemške oklepne pehotne divizije »Grossdeutschland«, ki je stara komaj leto dni. Berlinski tisk v obsežnih člankih povečuje delo te hrabre enidine, ki so jo ustanovili pred letom dni za Hitlerjev rojstni dan. Listi navajajo obilno podrobnosti o posameznih vojaških dejanjih, pri katerih je ta divizija na vzhodnem bojišču sodelovala.

Knez Piemontski v Napoliju

Napoli, 23. aprila. AS. Kr. vis. knez Piemontski se je včeraj podal v »Romarsko cerkev«, nato pa odšel v bolnišnico, kjer je obiskal razne oddelke. Vzvišeni knez se je ustavljal pri bolniških posteljah ter z vsakim bolnikom spregovoril nekaj tolažilnih besed in izrazil pri tem svoje voščilo, da bi čimprej ozdravel.

Položaj na bojiščih

Sredozemskim nehom: uspeh prvega letalekega roja je najslajnejši v vsaj vojni.

Na vzhodnem bojišču se opaža največja delavnost na kubanjskem odseku. Sovjeti bi tukaj radi na vsak način iztrgali Nemcem in zaveznikom to važno mostišče pred začetkom pomladanskih bojov. Njihovi napori so brezuspešni in področje pri Novorosijsku postaja eno najtragičnejših sovjetskih pokopališč.

In njihovi cilji so natančno določeni. Skupnosti koristi ne škoduje prav nič dejstvo, da italijanski in nemški državniki govorijo o novem redu v Evropi, medtem ko Japonci govorijo v vzhodni Aziji. Najtrdnjša osnova v enotnosti sil trojne zveze, pripominja list, je ravno v opredeljenosti življenjskih prostorov, kar dokazuje, da nobena od teh sil sama niti vse tri skupaj ne hlepijo po oblasti naz svetom.

600 angloameriških letal uničenih

Rim, 23. aprila. AS. Od 1. do 21. aprila so italijansko-nemške letalske in protiletalske sile uničile skupno 600 angleških in ameriških letal in sicer 286 v Italiji ter na Sredozemskem bojnem področju, 314 pa v Nemčiji in v zasedenih zahodnih pokrajinah.

Boji med komunističnimi in čungkinškimi Kitajci

Sanghaj, 23. aprila. AS. Izvedelo se je, da je 2000 mož 4. kitajske komunistične armade nezadovoljni zaradi ravnanja čungkinške vlade, ki jim ni poslala obljubljenega živeža in orožja, začelo napadati čungkinške sile v okolici Lah Šikohina. Obe strani sta imeli visoke izgube.

Amerika priznava izgubo 12 milijonov ton zavezniškega brodovja

Amsterdam, 23. aprila. AS. Angleška poročevalska služba objavlja iz Washingtona poročilo komisije Truman, ki priznava, da je bilo preteklo leto potopljenih 12 milijonov ton zavezniškega ladjevja. Ta številka prekaša celotno število ladij, ki so jih leta 1942 izdelale ladjedelnice v Združenih državah in Angliji.

Japonski veleposlanik na poti v Rim

Budimpešta, 23. aprila. AS. Iz Sofije je odpotoval novi japonski veleposlanik v Rimu Hitaha, ki bo v soboto prispel v italijansko prestolnico.

Tajska priznala Hrvaško in Slovaško

Bangkok, 23. aprila. AS. Načelnik tiskovnega urada v Bangkoku je izjavil, da je Tajska (siamska) vlada uradno priznala hrvaško in slovaško državo.

Nova Zelandija nejevoljna

Buenos Aires, 23. aprila. AS. Iz Washingtona poročajo, da je novozelandski poslanik pri vladi v Združenih državah Mash protestiral pri zunanjem ministertvu nad načinom, kako se vodi vojna v Tihem morju. Nova Zelandija zahteva, da se čim prej pospešijo nastopi proti Japonci. Za ta namen bi se morale ameriške sile tako povečati, da bi lahko začele z ofenzivo in bi tako preprečile japonsko nevarnost.

Dr. Göbbels o letalski in podmorniški vojni

Berlin, 23. aprila. AS. V članku, objavljenem v tedniku »Das Reich«, se nemški propagandni minister dr. Goebbels bavi z vprašanji, ki so se oglašila zaradi poostre letalske vojne ter zlasti pretresa vprašanje, kako bi se utegnila letalska vojna razvijati v bodoče.

Najprej izreka brezpogojno priznanje junaškemu nemškemu civilnemu prebivalstvu, ki je bilo prizadeto po sovražnikovih nasilniških napadih, nato pa pravi, da se je sovražnik bridko zmotil, če misli, da njegovi letalski napadi morejo omajati duha nemškega naroda. Nemško ljudstvo ve, kakšno mesto zavzema v tem boju in je poleg tega tudi imelo priliko spoznati sovražnika ne po običajnem besedičenju o človeškem ravnanju in o zlagani pravičnosti, pač pa po vsej njegovi nasilni krutosti. Minister Goebbels omenja, da se je angleška javnost sprito vedno večjih izgub, ki so jih imela napadajoča letala zlasti v zadnjem času, začela spraševati, ali velja s takimi napadi nadaljevati v sedanjem obsegu. S svojimi dosedanjimi napadi je sovražnik namreč dosegel malo. Dr. Goebbels zatrjuje, da je Nemčija ne samo pokazala, da ni bila na vojno neprilavljena, temveč da je v tej vojni mogla postaviti sovražniku nasproti podmorniško orožje, ki zadaja Angliji mnogo hujše udarce, kakor pa so tisti, s katerimi sedanja vojna tepe Nemčijo.

Potem dr. Goebbels piše, da se vojskovanje s podmornicami odigrava na oceanih, torej iz-

ključno le med vojaštvom, strahovalni sovražniški napadi pa so se razširili na civilno prebivalstvo in zlasti na ženske in otroke. Naravno — končuje dr. Goebbels — da se nemški nastopi proti letalski vojni, ki jo izvajajo Angličani, ne omejujejo samo na obrambo. Ni še prišla ura, da bi govorili o tem, kaj se v Nemčiji pripravlja in dela, da sovražniški dobe svoj zadnji zaslužni odgovor na nasilniške napade. Nemška vojaška poveljstva nimajo navade razpravljati o svojih namelih in rajši vidijo, da govorijo dejanja.

Osmo armada je prešla na južnem odseku tuniskega bojišča v napad na osne postojanke. Sovražnik skuša še enkrat doseči odločitev na jugu, v kolikor gre za obrambne postojanke. Borba je trda in ostra. Angličani so naleteli na najzagrizenejši odpor, katerega se niso nadejali. Njihove izgube v prvih 36 urah borbe so bile velike. Toda ofenziva se nadaljuje in se bo morda razširila še na druge odseke, hoteč najti slabo odporno točko, kjer bi se dalo predreti osne obrambne postojanke. Sovražna propaganda je bolj previdna kakor običajno. Letalski epopadi so čimdalje pogostejši in udeležuje se jih vedno večje število letal pod

K spremembam v japonski vladi

Tokio, 23. aprila. AS. Politični razlagalec agencije Domei piše: Do preosnove Tojove vlade je prišlo po želji ministrskega predsednika, ki je hotel s tem okrepiti svoj kabinet, da bi se laže lotil nalog za ustvaritev velike vzhodne Azije v sedanjem vojnem položaju. Vojna je stopila v drugo leto, in od početka je Tojo zmeraj dokazal svoje državniške spretnosti ter sedaj posvetil vse svoje sile vodstvu državne uprave. Naravno je, da so bile nekatere spremembe v vladi potrebne zaradi novih okolištin. Sprememba v notranjem ministertvu in v ministertvu za vzgojo, ki ga je prevzel ministrski predsednik, pomeni, da bo Tojo kabinetu vil novo življenje, skrbel za napredek v narodni upravi ter za preosnovo v vzgoji. Imenovanje Todaa Oasa za ministra brez listnice ter Tatsunosuke Yamasakija za ministra za gozdove

in poljedelstvo dokazuje vneto ministrskega predsednika, da bi ustvaril čim tesnejše sodelovanje med vojaško vlado in narodom. Mnogo je pričakovati tudi od imenovanja Mamoruja Sigemitsuja za zunanjega ministra, ki je dober poznavalec kitajskih in angleških zadev, ker je bil poslanik na Kitajskem in v Angliji. Prav tako je treba odbravati imenovanje Ejijia Amaua, bivšega japonskega poslanika v Italiji, za predsednika informacijskega urada, ker je po vsem svetu znan po svoji izjavi ob priliki mandžurskega dogodka.

Tokio, 23. aprila. s. Ves japonski tisk soglasno odobrava ministrske spremembe, ker dokazujejo odlično voljo ministrskega predsednika, da bi imel vlado, ki bi bila primerna sedanjim okolištinam. Listi zelo ugodno pišejo o imenovanju Sigemitsuja. »Yomiuri« opisuje njegovo sijajno življenjsko pot ter pravi, da je v sedanjem trenutku na Japonskem najspodobnejši mož za zunanjega ministra. Prav tako poudarjajo, da je imenovanje Ejijia Amaua za predsednika informacijskega urada pravično priznanje velikih sposobnosti tega odličnega japonskega diplomata.

Berlin, 23. aprila. AS. Ves berlinski tisk je včeraj s poudarkom objavil govor japonskega zunanjega ministra Mamoruja Sigemitsuja. »Berliner Börsenzeitung« podčrtava odlomke iz govora, v katerem je zunanji minister izjavil neomajno voljo Japonske, da bo z zavezniškimi Italijani in Nemci korakala naprej, kar dokazuje trdnost skupnosti sil trojne zveze. »V odnosih med temi tremi državami,« pravi list dobesedno, »ni nič takega, kar bi bilo treba skrivati; v njih ni nezaupanja niti neskladnih teženj. Njihove naloge

dovolila svojemu tisku objaviti vse besedilo uradnega poljskega poročila. V Londonu se tudi boje vpliva neodvisnih poljskih krogov v Ameriki, ki so imeli veliko protestno manifestacijo na katoliškem kongresu v Washingtonu.

kongres uprli novim bremenom, ki bi jih morala Amerika prevzeti za povojni čas.

Mednarodni Rdeči križ in pokolji v Katinu

Berlin, 23. aprila. AS. Na prošnjo, ki so jo pristojne nemške ustanove te dni poslale odboru mednarodnega Rdečega križa, da bi začel preiskavo o znanih dejstvih, ki so prišla na dan po odkritju grobov pri Katynu, še ni odgovora. Ko poudarjajo, da se posvetovanja pri odboru mednarodnega Rdečega križa v Ženevi še niso končala, pravi v teh političnih krogih, da je bistvena naloga mednarodnega Rdečega križa ta, da ugotavlja imena vojnih ujetnikov, prav tako pa tudi imena pogrešanih. Zaradi tega z zanimanjem pričakujejo odločitve v tem vprašanju. Iz nje bo namreč mogoče sklepati, ali bo predsedstvo mednarodnega Rdečega križa izpolnilo svojo dolžnost, ne da bi se menilo za kake postranske razloge.

Senat omejuje Rooseveltove pravice

Buenos Aires, 23. aprila. AS. Da bi čim strožje nadzorovala predsednikovo oblast, je ameriška zbornica po enodušnem sklepu finančne komisije odklonila predlog za obnovo sklada za uravnavanje valute. Razen tega je odrekla Rooseveltu možnost, da bi mogel po potrebi razvednotiti dolar, odobrila pa je različne ukrepe, ki posredno stremijo za tem, da se prepove ustanovitve mednarodnega bančnega zavoda, kakor ga je predlagal finančni minister Morgenthau. Komisija je dejala, da se Amerikanci očitno branijo prevzeti nova bremena za povojni čas. Nov nastop proti Rooseveltu pa je prišel od izraza s sklepom, ki obvezuje vlado, da bo morala kmetijskima komisijama senata in zbornice dati poprej v pretes program, katerega misli predlagati na prehranjevalni konferenci, ki bo prihodnji mesec v Hotspringsu. Prevladuje prepričanje, da se bo

Sprejemi pri Visokem komisarju

Visoki komisar je sprejel dirigenta Draga Marija Šijanca, ravnatelja simfoničnega orkestra, katerega je spremljal prof. Franc Capponi Ušak, upravnik istega orkestra. G. Šijanec je poročal o dosedanjih ljudskih koncertih, ki so se vršili pod pokroviteljstvom Glasbene Maticе. Ekscelenca Grazioli je izrazil zadovoljstvo nad izvršenim delovanjem na umetniškem polju in nad sijajnim uspehom dosedanjih koncertov. Podal je navodila za njihovo nadaljevanje z željo, da bi se obdržali na isti umetniški višini. V ta namen je dal svoj prispevek 15.000 lir.

Ekscelenca Grazioli je sprejel predsednika Zveze profesionalistov in umetnikov in. Pirk-

majerja v spremstvu tajnika Prunka, ki mu je poročal o vprašanjih, ki se nanašajo na omejeno Zvezo s posebnim ozirom na brezposelnost med profesionalisti in umetniki. Visoki komisar je podaril 25.000 lir za nastopajoče praznike, da jih razdele med najbolj potrebne.

Ducejeva nagrada dvojčkom

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Fabjanu Antonu in Karolini. Ljubljana, Celovška cesta 43, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado 600 lir.

Uradni razglasi

Imenovanje »Odbora za propagando in turizem«

V »Odbor za propagando in turistično obveščanje« na Ljubljanski pokrajini« se imenujejo: 1. fašist odv. Karel Chersi, predsednik, 2. fašist Gvidon Candrini kot predstavnik družbe »Compagnia Italiana Turismo«, 3. dr. Franc Ratej kot predstavnik Pokrajinskega poverništva za tujski promet, 4. dr. Ciril Pavlin kot predstavnik Pokrajinskega odbora CONI, 5. g. Jakob Birimiša kot predstavnik R. A. C. I, 6. g. Ciril Majcen kot predstavnik Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine, 7. dr. Milan Dular kot predstavnik Vzorčnega velesejma v Ljubljani, 8. dr. Josip Pretnar kot predstavnik Slovenskega planinskega društva. Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljanske pokrajine.

Obveznost popolne obdelave kmetijskih zemljišč

Člen 1. Vsa kmetijska zemljišča v pokrajini, ki se dajo uspešno obdelovati, se morajo izčrpno in umno obdelati. Lastniki so zato zavezani poskrbeti, da se ta zemljišča kar najbolj obdelajo, ne da bi se kaj neupravičeno in na škodo opuščalo ali odlašalo. Če lastnikov ni, ker so odsotni ali iz kakršnega koli razloga ne morejo poskrbeti za obdelavo svojih kmetijskih zemljišč, zadeva ta obveznost njih domače, ki bivaljo v pokrajini.

Člen 2. Če bi lastniki za obdelovanje spodobnih kmetijskih zemljišč ali njih domači ne spoznili ali ne mogli spoznati obveznosti iz prednjega člena, so okrajni civilni komisariji pooblašteni izdati odlok, s katerim se iz javnih ozirov zasežejo zapuščena ali zanemarjena zemljišča in se izročijo drugim v obdelavo. V odloku se pooblaste županom pristojnih občin, da izberejo tiste osebe, katerim se na prošnjo lahko odkazuje zasežena zemljišča proti plačilu primerne odškodnine lastnikom. Odškodnino določi ravnateljstvo kmetijske in veterinarske službe pri Visokem komisariatu ob koncu vsakega kmetijskega leta. Zoper zasežni odlok je dopustna v 15 dneh od vročitve pritožba na Visokega komisarja, ki odloči dokončno.

Člen 3. Lastniki, če so ti odsotni pa njih domači, ki bi brez opravičenih razlogov opustili ali zanemarili vzdrževanje, obdelavo ali ukoriščenje zemljišč, važnih za kmetijsko proizvodnjo pokrajine, tako da bi oškodovali njene proizvodne potrebe, se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do 2 mesecev in v denarju do 5.000 lir, nevarno zasegi zemljišč brez pravice do odškodnine.

Nova taktika poraženega komunizma v Sloveniji

Komunistična stranka v Sloveniji je spočetka organizirala svojo »osvobodilno fronto« kot nekaj skupek različnih struj, ki naj bi bile po dopovedovanju komunistov enakovredne v odločanju vodstvenih zadev. Zato so komunisti pritegnili v to organizacijo razne levičarske skupine, ki so si domisljale vsaka zase, da imajo vsaj enakovredno, če ne naravnost vodilno vlogo v »osvobodilni fronti«. Resnica je bila pa drugačna. Odločitev je bila vedno pridržana tajništvu komunistične stranke, pritegnjene skupine so bile samo izkoriščevalno področje, kjer naj bi komunistične celice nabirale svoje člane. Nato je zastopnike teh skupin in skupine vrlega skozi vrata ter sama pod lastnim imenom zabela voditi vso partizansko akcijo.

V zadnjem času pa so se spet izvršile spremembe, ki pomenijo povratek v prvotno taktiko. Kaj se je zgodilo? S svojo preuranjeno akcijo so se komunisti pred ljudstvom razgalili ter zato postali osamljeni. V svojem računanju so se namreč usodno zmotili. Natančno so preračunali, koliko časa se morajo skrivati pod obleko nacionalizma, in kdaj naj to obleko odvržejo ter nastopijo kot odkriti komunisti. Toda te račune so suha dejstva ovrgla. Toliko pričakovana zmaga sovjetskega orožja bi morala ovspasti z odkritim nastopom partizanskega komunizma. A zmage ni bilo in je ni od nikoder, partizani pa so se zaradi tega znašli v neprijetnem položaju, ker se je njihova akcija pred ljudstvom razkrinjala. Zašli so v težavne razmere, iz katerih niso videli več rešitve.

Tu pa jim je prišlo na pomoč moskovska komitarna ter dala navodilo, naj se organizacija partizanstva preosnuje ter sprejme v svoje vrste vse levičarske elemente, tudi če po prepričanju ti morda niso komunistični. Ta navodila imajo pomen, da se komunistična akcija zopet pred narodom pokaže kot nekaka splošna osebovobolna akcija. Drugič pa bodo zredene in izkrvavele partizanske vrste dobile na ta način okrepitev. S tem se bodo tudi okrepile napadalne gverilske akcije. Zlasti pa je namen tega moskovskega navodila ta, da se z zbiranjem levece razbije odpor Slovencev proti komunizmu, da se razkroji zdravo jedro slovenskega občestva ter zrevolucionirajo množice, kar naj bi vse omogočilo lahek prevzem komunistične oblasti v času, ki bi ga komunistična stranka smatrala za to primerno.

Vabila komunistične stranke veljajo predvsem elementom iz bivših sokolskih vrst ter ljudem okrog krščansko-marksiističnega pokreta. Sicer so imeli tudi do sedaj obojni v glavnem štabu partizanov, ki so svoje zastopnike, toda ti se smatrajo že nekaki polnokrvni komunisti in so ohranili svoje ime le zato, da služijo kot slepih do drugim, ki se morda še niso dali zapeljati. Toda dejanja so odprla slovenski javnosti oči ter zamrzila partizanstvo. Da bi vključili v svoje vrste še nadaljnje število ljudi iz nekomunističnih vrst, so sedaj komunisti začeli močno propagando za pristop k osvobodilni fronti. Zopet so se zabele frize, ki smo jih bili že vajeni zlasti od jeseni 1941 pa do pomladi 1942: osvobodilna fronta ni komunistična, v njej imajo besedo vsi, ki ljubijo svoj narod in svojo zemljo, itd.

Toda bridke izkušnje bi morale končno vendarle že izmordati tudi elemente iz bivših sokolskih in krščansko-marksiističnih vrst. Če je bil Sokol kdaj nacionalno misleč, potem je pač jasno, da svojega nacionalizma ne bo mogel nikoli spraviti v

sklad s komunističnim internacionalizmom. Morda se mu bo posrečilo skleniti kak začasen sporazum s komunisti, toda ta sporazum bo le trnek, na katerem bo sam obvisel kot lahak plen boljševizma. Nekaj podobnega velja za krščanske marksiste. Če poleg svojega gospodarskega marksizma — oni namreč zatrjujejo, da so marksisti le kar se tiče gospodarskega sistema, drugače pa da so pripadniki krščanstva, kar pa je dokaj protislovno — priznavajo le še trohico krščanskih načel, potem morajo vendar uvideti, zlasti po strahotnih izkušnjah dveletnega sožitja s komunizmom — da je komunizem res bistveno in nujno proti krščanstvu.

Če bi se kdo tukaj skliceval na poročila, ki

Velik uspeh Tomčevega Križevega pota

Na veliki četrtek je Glasbena Matica v Ljubljani pod vodstvom dirigenta Mirka Poliča izvajala s spremljavo orkestra veliko kantato Matije Tomca »Križev pot«, ki ga je ta veliki glasbenik sestavil na besedilo pesnice Vide Tauferjeve. Navdih za ta križev pot je dobila pesnica Vida Tauferjeva v Stični, kjer učiteljuje, ob najlepšem slovenskem baročnem križevem potu Mekinčana Fortunata Berganta iz leta 1766, ki visi v samostanski baziliki v Stični. Tu je v letu 1940 zamislila svoj križev pot, ki ga je spesnila v spominu na narodne nekajvrstične ob križevpotni pobožnosti, toda v zelo komplicirani kompoziciji: prve tri vrstice ponavadi slikovito opisujejo dejanje, četrta je vez med dogodkom in občinstvom, zadnji dve pa sta opozorilo občinstvu, kaj naj spričo takega trpljenja stori, da se spokori od grehov. Zvezana pa sta oblikovno prvi in zadnji verz ter ostali s prepletajočimi se rimami, da torej vsak verz zase pomeni majhno trnovo krono.

so jih dali komunisti tem skupinam, bi ga morali smatrati za nalivnega. Komunizem ne bo mogel nikoli priznati zasebne lastnine. Prav tako ne more komunizem nikoli priznati vloge družine, kakor si jo zamišljamo mi in kakor si jo zamišlja vsak pripadnik katere koli nekomunistične miselnosti. S svojim komitovanjem o družinskem gospodarstvu, o nasledstvenih pravicah, skratka o pravnem in socialnem položaju družine je komunizem v popolnem nasprotju s tradicionalnim gledanjem na ta vprašanja. Kar pa se tiče posebej krščanskih marksiistov, je treba reči, da si delajo veliko in usodno slepilo, ko mislijo, da bo komunizem spoštoval njih versko prepričanje, oni komunizem, ki ga je že Pilj XI. obedel kot brezbožnega in v bistvu nekrščanskega.

Vsa vabila komunistične stranke so torej le trnek, na katerega naj se ujame nalivnost ljudi, ki morda ljubijo svojo zemljo in ki mislijo, da bodo mogli to ljubezen udeležiti v nesrečnih komunističnih vrstah, ne vedo pa, da se komunizem poslužuje njihovih čustev samo zato, da doseže svoje končne namene, to je boljševizacijo Slovenije.

Usoda teh skupin bo točno taka, kakor jo je opisal Boris Kidrič (Peter Kalan) že v svojem govoru na šestanku komunistične stranke na Kočevskem Rogu lansko poletje. Besede so sicer bile namenjene krščanskim marksistom, veljajo pa prav tako za vse druge skupine, ki se slepijo, da se bodo mogle v okviru komunizma samostojno gibati. Kidrič je v svojem govoru očrtoval bodoči položaj, ki naj bi nastal po partizanski zmagi ter si pri tem dotaknil vprašanja, ali naj bi v novem položaju še bil možen obstoj krščansko-marksiistične stranke. Takole je rekel: »Ustanovitev krščansko-socialistične stranke bi princela mnogo vprašanj in težav pri demokratizaciji (po naše rečeno: pri boljševizaciji). To bi povzročilo zelo hude posledice za našo vojsko. V končnem razvoju bi bili krščanski socialisti prisiljeni prevzeti vlogo Kerenskega. Morali bi iti po njegovih stopinjah in mi bi jih morali uničiti.«

Te besede voditelja partizanov naj si zapomnijo vsi tisti, ki jih morda še mikajo slepiva vabila poraženega komunizma v Sloveniji.

Ves križev pot pa je z uvodno in zaključno pesmijo vključila v okvir romanja na Kalvarijo ob postajah križevega pota. Tako sta se našla slikar in pesnik, le da je slikar, kakor se vidi iz produkcij, zajel križev pot vse bolj razgibano, človeško in čutno, dočim je pesnica ostala umirjena, statična in podučna. Izdaja Tauferjeve Križevega pota v založbi Ljudske knjigarne za advent leta 1941 je pritegnila še Bergantove reprodukcije, kakor jih je posnel umetnostni zgodovinar Marjan Marolt, ter je v opremi arh. Šukljetovala dala na knjižni trg izredno lepo in okusno knjižico. Čudimo se, da je ta knjižica, pri kateri so sodelovali slikar, pesnik, umetnostni zgodovinar in arhitekt, ostala tako neopažena v naši javnosti, ko pa pomeni nedvomno krasno knjižno sodobno darilo in še zelo poceni (13 lir).

Ni pa ostalo neopaženo to delo pri glasbeniku takega kova, kakor je Matija Tomec, ki je ob ta tekst in podobe zamislil svojo veliko kantato Križev pot, ki jo je Glasbena Matica pred tedni izdala v posebni knjižni opremi. Na veliki četrtek pa je doživelo to delo svojo prvo izvajanje z najboljšim slovenskim vokalnim zborom Glasbene Maticе ter doživelo popoln uspel. Marsikdo je šel s skepso v srcu na koncert, ki je imel na programu eno samo religiozno delo za ves večer, pa je zapustil dvorano z občutkom, da je bil pri krstu velike slovenske glasbene stvaritve, kakor je že dolgo nismo slišali. Ne samo tisti, ki so prišli na duhovni koncert iz potrebe po duhovni umetnosti in notranji obnovi spričo prazničnih dni, temveč tudi izrecno in zgolj glasbeni uživalci so ob koncu odšli s prepričanjem, da je Tomec naš največji zborovski komponist, ki zna voditi pevski stavek kot morda noben sedanjih naših skladateljev. V tem pogledu je Tomec gotovo zmagal in si potrdil sloves izrednega talenta. Iz težavnega razdrobljenega teksta šestnajstih kitic je ustvaril kantato, ki ni utrljala, temveč se vedno bolj razvijala ter pridobivala na notranjem razmahu, ki ga v tekstu ni toliko kot v slikah. Zato je bilo dobro, da so prireditelji projicirali Bergantove križevpotne podobe na platno, s čimer so dali prireditvi velikonočno prigodniški značaj, večji poudarek religioznosti, pa tudi misel samo privezali tesneje ob dogodke velikega tedna. Ne spuščamo se v oceno Tomčeve kantate kot glasbenega dela, tudi ne v oceno Poličevega izvajanja — to bodo storili poklicni strokovnjaki — temveč bi radi samo kot kronisti poudarili velik užitek, ki so ga imeli poslušalci. Mogočini zbor Glasbene Maticе s spremljavo orkestra je pod taktirko g. Poliča podajal svo skladbo občuteno in svečano, da smo ves čas imeli občutek cerkvene glasbe v sistemu postnih spokornih pesmi velikega tedna. Dobro so bile vidne slikarske poteze nekaterih začetnih verzov, ki opisujejo dogodke, potem pa mogočne prošnje in obzaločvanja, ki jih je Tomec polagal včasih v usta tako ženskim zborom ter dosegel velike učinke. Solo partije sta odpele gospi Golobova in g. Betteto. Prva je odpele VI. postajo in XI. postajo; dočim jo je prikrat zalival orkester, je v drugi partiji prišla do veljave vsa žametnost njenega nizkega glasu ter čustvenost višjih leg. Betteto pa je bil ves večer tako v V. postaji kakor pozneje v VIII. v izredni formi. Kako mogočni so bili zborovski stavki VII. postaje in potem vedno in vedno bolj: na pr. v IX. postaji vsa zemlja mu je zdaj mrtvaški prt. Ali X. postaja: Končan je pot! ter XII. postaja: Za nas na križu dobri Bog umira, ter zadnji stavek: O, daj ljubezen vsem, tolaži ljudske rane! To so bile simfonije in polni akordi, kakor da poslušamo Galussa in stare baročne klasike!

Kako je občinstvo, ki je do zadnjega napolnilo dvorano, z odobravanjem sprejelo delo kot izvajanje, priča priznanje, ki ga je dalo po prvi polovici izvajanja ter ob koncu. Ves čas se je namreč spričo duhovnega verskega značaja prireditve vzdružalo ploskanja, tedaj pa ni štedilo s priznanjem. Poklonjeni so bili venci dirigentu Poliču in solopevcema g. Golobovi in g. Bettetu, avtorju kantate g. Tomcu in pesnici gđ. Tauferjevi. Izredno glasbeno prireditelje sta počastila s svojim obiskom tudi Ekse. Visoki komisar E. Grazioli in Ekse. general Gamba.

Spričo velikega uspeha Tomčevega Križevega pota, h kateremu tako skladatelju kakor tudi vsem izvajalcem samo čestitam, smo mnemja, da bi kazalo večer še ponoviti, kajti veliko občinstva je moralo oditi brez vstopnic.

Razdeljevanje marmelade

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča: Za tekoči mesec se bo razdeljevala počeniš z dnem 24. t. m. potrošnikom v mestu Ljubljani marmelada in sicer 250 gramov na vsako osebo. Ker so že izkoriščeni vsi odrezki živilske karte, morajo detajlisti pritisniti na hrbtno vsake nakaznice svojo številko.

Potrošniki v pokrajini bodo dobili marmelado na isti način in v isti poličini in sicer v skladu s predpisi, ki jih bodo izdali okrajni civilni komisarij.

Razdeljevanje sardin

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča: Počeniš z dnem 24. aprila letos bo razdeljena mladini od 9 do 18 let, ki stanujejo v mestu Ljubljani in ki imajo predpisano dodatno karto GM/C, po ena škala sardin v olju v brutoteži 200 gramov po ceni 7.85 lire in sicer proti odrezku V navedene nakaznice.

Vedrete:

Vittorio Emanuele III ad una cerimonia militare - Fotografie a colori e riproduzioni fotografiche della guerra - La Valetta senza flotta - La battaglia estenuante sui mari - Churchill e Roosevelt a Casablanca - Manuela Del Rio, la celebre danzatrice - Cabaret notturno per soldati e molte altre interessanti documentazioni.

Leggerete:

La storia di una rivoluzione troncata - Resoconto di una lotta senza esempio del Gruppo "Tirolesi" - Qualche cosa di interessante sul pane di guerra. Sulla prima pellicola a colori eseguita con trucco - "L'Europa" non più grande della Svizzera? Risposta ad una domanda che non è affatto ingenua come sembra e molti altri interessanti articoli.

Provvedetevi ancora oggi dell'ultima edizione della grande rivista illustrata europea.

Signal

In vendita ovunque a L. 3,—

Su richiesta otterrete un numero di saggio scrivendo a:

Di Conno
Milano, Via Settala 19

Videli boste:

Viktoria Emanuela III pri vojaški proslavi - Barvaste fotografije in fotografske posnetke vojne - La Valetta brez mornarice - Deprimirujočo vojno na morju - Churchill in Roosevelt v Casablanci - Manuela del Rio, slavna plesalka - Nočno zabavišče za vojake in mnogo drugih zanimivih dejstev.

Vitali boste:

Zgodovino o preprečeni revoluciji - Poročilo o brezprimerni borbi edinice "Tirolesi" - Nekaj zanimivega o vojnem kruhu - O prvem barvastem filmu izdelanem z montažo - Ali ni "Evropa" večja od Švice? Odgovor na to vprašanje nikakor ni tako preprost kot izgleda, in mnogo drugih zanimivih člankov.

Preskrbite si že danes poslednjo izdajo velike ilustrirane evropske revije

Signal

Naprodaj povsod za 3 lire

Na zahtevo boste prejeli poskusno številko, če pišete na naslov:

Di Conno
Milano, Via Settala 19

Zadn'a carica

Medtem pa je zadela princezo Aliks huda žalost, ko je izgubila svojega tako ljubljenega očeta. Zmeraj pa je bila prisrčno vezana na svojega brata Ernesta, ki je postal zadal hessenški veliki vojvoda. Malo mesto Darmstadt je na novo zvezel, saj je bil veliki vojvoda Ernst velik ljubitelj umetnosti. Dal je poklicati številne nemške umetnike v Darmstadt, da bi mu prenovili mesto po umetniških načrtih. Tako se je začela darmstadtska »kolonija umetnikov«, ki jo je tvorila skupina hiš, ki so bile zgrajene v »novem slogu« konca 19. stoletja, kar je dalo staremu romantičnemu mestu posebno, neprikladno lice. Brez dvoma je kasneje princeza Aliks kot ruska carica Aleksandra, posnela tako vrsto gradnje, ko je dala prenoviti pravoslavno cerkev v čistem bizantinsko-ruskem slogu na način, ki je sličil darmstadtski gradbeni mešanici. Ta samovoljna prezidava in sprememba sloga pri božjem hramu je vzbudila mnogo nejevolje.

A povrnimo se tja, ko je bila usoda mlade princeze Aliks še povsem neodločena. Kmalu homo videli, kako se je njena življenjska pot zasukala zaradi poroke njenega brata. Veliki vojvoda Ernst se je bil leta 1893 zaročil s svojo pravo sestrično, z Viktorijo Melito iz rodbine Saksonsko-Koburg-Gotha, hčerjo vojvode Alfreda rodbine

9 Saksonsko-Koburg-Gotha (ki je bil sin kraljice Viktorije) in velike vojvodinje Marije Aleksandrovne, ki je bila sestra Aleksandra III. (Viktorija Melita je bila sestra poznejše romunske kraljice Marije, ki jo v spominih naziva »Ducky«). Pozneje se je ločila od Ernesta in se poročila z bratrancem, velikim vojvodo Cirilom, ki je bil sin brata Aleksandra III. Iz tega novega zakona se je rodil princ Vladimir, ki je zdaj pravi dedič ruskega prestola.) Poroko so obhajali v aprilu leta 1894. Čitatelji se bodo spominjali, da smo zapisali o tem letu, kako je vznemirilo Rusijo z vestjo o nevarni boleznii Aleksandra III., boleznii, ki je najbolj pospesila skrb za bodočnost ruskega prestolonaslednika. Zadeva o njegovi ženitvi je postala nujna. V naslednjem poglavju bomo videli, kako se je to vprašanje razrešilo.

3. Carska idila.

Prestolonaslednik se je bil vrnil s svojega dolgega potovanja proti koncu 1. 1891. in je zopet zavel svoje mesto v družinskem krogu. Njegov dnevnik glede tega potovanja ne vsebuje nič posebnega, razen zapiska z dne 21. decembra 1891., ki navaja sledeče:

»Danes zvečer smo se pogovarjali z mamo o družinskem življenju naše moderne mladine. Ta pogovor me je presunil do dna duše, dotaknil se je mojih tihih sanj in upanja, ki ga gojim za bodočnost. Pred poldrugim letom sva s papanom govorila prav o teh stvareh

v Peterhofu. Toda od tega časa se ni prav nič spremenilo, niti v dobro niti v slabo. Moja želja je, da bi se poročil z Aliks. Ljubim jo že dolgo, toda še bolj in globlje sem jo poljubil od 1. 1889, ko se je mudila pri nas v Petrogradu šest tednov. Dolgo sem se boril proti temu svojemu čustvu, skušal sem, da bi prevaril samega sebe in si dopovedoval, da je nemogoče, da bi se moj sen uresničil. Toda odkar je Eddy (Clarenceški) odstopil ali je bil zavržen, je ostala med nama edina ovira — vera! Kljub tej oviri, saj drugih ni, sem prepričan, da so najina čustva obojestranska. Vse je v božjih rokah! Vdan v njegovo voljo in usmiljenje, pričakujem pomirjen svojo usodo.«

Ta mir in ta vdanost v usodo je kar neverjetna za mladega zaljubljenega huzarskega častnika in bodočega carja. Globoka vernost in vdanost v svojo usodo in plahost se prepletajo v njegovem značaju. Prestolonaslednik se je zavedal te svoje slabosti. Vedel je, da bo zaradi te svoje slabosti težko vztrajal proti vrsti ovir, ki mu jih bosta stavila lastna rodilja z ozirom na njegove najljubše sanje o bodočnosti. Dne 29. januarja 1. 1892 je zapisal v svoj dnevnik:

»Ko sva se danes z mamo razgovarjala, je mama namigavala na Heleno, hčerko pariškega grofa, kar me je zelo zmedlo. To bi pomenilo razpetje, jaz pa bi rad sledil ravni poti, mami p ase zdi, da najbi krenil v drugo smer. Kaj bo iz vsega tega?«

Najboljše ljudi more partizani

Ljubljana, 23. aprila.

Orna zemlja že davno krije po temnih gozdovih in nepristopnih prepadih častiljiva trupla mučencev, ki so umrli za svojo vero in svojo poštenost izpod roke brezbožstva. Cimboli se pa časovno oddaljujejo od njihove smrti, tem svetlejši in lepši nam je pomen njihovih žrtv. Umirali so na različne načine: nekateri so bili prej dolgi mučeni, drugi so umrli nenadoma. Skoraj vsi pa so umirali zato, ker niso dali svojega pristanka za stvar, ki so jo smatrali naeprotno božji stvari in božjemu kraljestvu.

»Vse mi vzemite, le vero mi pustite!«

V dolgi vreti mučencev, ki so šli v smrt za svoje versko prepričanje, se kakor velikani med ostalimi odlikuje Anton Skedelj, posestnik na Vrhu pri Smihelu, rojen 15. januarja 1892.

Pokojnik je živel tiho in neopazno, kakor živ pač toliko in toliko sloven, kmetov. Obdeloval je svoja polja, skrbel za družino, skratka, svet bi mislil, da je Anton Skedelj navaden povprečen, ki ga človek morda kdaj vidi, pozneje pa mu njegova slika izpade iz spomina. Pa vendar se je Skedelj že v svojem življenju visoko odlikoval in daleč prodrl iz povprečnosti. Že kot fant je bil zgleden, pozneje kot družinski oče pa nadvse skrben in dober. Vse njegovo življenje je bilo prepleteno z dobrimi deli. Če je komu naredil uslugo, ni od njega zahteval protiusluge. K dobremu delu ga je priganjala ona lepa poteza krščanske ljubezni do bližnjega, ki je sad globoke vere.

O njegovem globokem in doslednem verskem prepričanju bi znali njegovi sovaščani marsikaj vzpodbudnega povedati. Bil pa ni kristjan le po besedah, temveč predvsem v dejanjih. Pri nobeni dobroteljni akciji ni manjkalo prispevka iz rok »dobrega Tončka«. Tako sa ga namreč nazivali njegovi sovaščani. Vsak berač, tujec ali domačin, je bil na Skedljevem domu gostoljubno sprejet. Kaj čudnega, če je to svojo vero ohranil tudi v smrti takšno, kakršno je gojil v življenju! Ko je namreč slutil, da ga bodo komunistični partizani najbrž ubili, je svoji sestri zaupno dejal: »Tudi če mi vzamejo življenje in imetje, samo da mi vero pustite!«

Koga so morili partizani

Prav primer Antona Skedlja naravnost vpije k resnici. Tu je namreč kar najbolj razvidno, da so partizani morili predvsem in tako rekoč samo zavedno krščanske ljudi, ker jih je k temu priganjalo sovraštvo do vere. Kako drugače bi se jim naj sicer zameril pokojni Anton Skedelj? Saj so tudi komunistični terenski komisarji mogli dobro vedeti, da živi samo svoji družini, svoji veri in dobri deli, ki jih je izkazoval bližnjemu. In da je bil prav to vzrok njegove smrti, je vaščanom dobro znano. Skedlja na Vrhu so namreč poznali, da je bil neomajen krščanski mož. Njegovo družinsko življenje je bilo prepojeno z lepimi krščanskimi navadami. S svojim zgledom je zelo vplival tudi na sovaščane. Nikoli ni bilo slišati iz njegovih ust kletve ali opravičev besede. Vedno je ščitil dboro ime bližnjega. To je bila v očeh komunistov huda napaka in zločin. Rea, taki ljudje so komunistu najbolj nevarni: pošten, dosledni, dobroteljni, nepodkupljivi. Prav nič se torej ne čudimo, da je bil Tonček obsojen na smrt. Čudimo se le tistim, ki v partizanstvu ne vidijo brezbožnega komunizma ali pa ga zagovarjajo s tem, da mu priznavajo raznolikost, kjer naj bi komunistična stranka imela le svoj majhni delež. Toda kri krščanskih mučencev je vendarle preočiten in premočan dokaz, da bi si uogili zakrivati oči pred tako jasno resnico.

»Treba je dati življenje za vero!«

Pokojni Anton Skedelj je imel to lepo navado, da se je vedno odkril, kakor je spregovoril besedo »Bog«. To je bila sicer le neka zunanja poteza, ki bi kaj malo pomenila brez globljega notranjega odjeka. Toda Skedlju je pomenila cel program: program bogatega, notranjega krščanskega življenja, ki ga je oblikoval preprosto kakor svetli kmet Izidor po tistih svojih umskih zmognostih, ki so mu bile dane kot preprostem poljedelcu. Zavedal se je, da je vse njegovo življenje usmerjeno v nadnaravnost. Za svoj zadnji smoter se je rajni kar najlepše pripravil. Morda je že prej slutil, da bo moral Bogu dokazati svojo zvestobo z mučeništvom. Zadnje dni je s to slutnjo v sreč pripravil tudi svojo družino. Na mizi sloneč je večer, preden so ga komunisti odpeljali v smrt, rekel zbrani družini: »Če bo kdaj prišel čas, da bo treba za vero dati življenje, glejte, da ga boste velikodušno dali.«

Kako prepojen pravega krščanskega prepričanja je bil, kaže tudi njegova poslednja izjava: »Ne bi hotel storiti niti koraka, ne izgovoriti besede za to, kar bi spoznal, da je zoper božjo

voljo.« Očitno je s tem mislil na pokret partizanstva, ki je v njem videl veri sovražno gibanje. V lanskem juniju so Antona Skedlja komunisti odpeljali in ga ubili.

Kri mučencev spričuje resnico

Znano je, kako si nekateri prizadevajo, da bi partizanom odvzeli značaj preganjancev vere. Zakaj to delajo? Morda dela kdo to iz lastnega prepričanja, kar ni nemogoče, saj je nepoučenost nekaterih izredno velika, drugi pa si nalašč in hote zatiskajo ušesa in zapirajo oči pred dejstvi. A vendarle je namen teh opravičevalcev čisto drug. Vedo namreč, da so se partizani med ljudstvom zasovražili najbolj zaradi svojega brezbožnega zadržanja. Sedaj bi radi ljudstvu dopovedali, da partizani vendarle niso komunisti, kaj šele brezbožniki. Tako bi jim ljudstvo zopet verjelo, in oni bi znova dobili oblast in znova preživeli kri krščanskih mučencev.

In kaj drugega pomeni tudi primer nesreč-

Mojster Rihard Jakopič nevzdradno spi

Sožalje Visokega komisarja družini

Ljubljana, 23. aprila.

Veliki slovenski slikar in oče slovenskih likovnih umetnikov Rihard Jakopič se je mirno, vdano in pripravljen ločil od tega sveta ter se preselil v večnost. Pokojnik je bil globoko veren in pobožen, tako kakor je vsak globok umetnik. Rad je prebiral Aleša Ušeničnika modroslovne knjige in jih je pred meseci naročil v najlepši vezavi. Pokojnik je bil resnično dobrega srca. Bil je tih podpornik pravih revežev. Še tik pred njegovo smrtjo sta potrkala na njegovo stanovanje dva podpora potrebna, ki ju je pokojnik skrbno podpiral. Mnogi siromaki, potrebni resnične podpore, so v njem videli pravega podpornika, nekateri so ga kar kratko imenovali: »Naš oče!« Bila je to pokojnikova najlepša stran, da nikomur ni rñnil niti besedice, komu je izdal kak denar. Dostikrat je sam naglasil v razgovorih:

»Človek je toliko vreden, kolikor ima v sebi ljubezni.«

Lahko je pokojnik umrl. Slutil je že prej, da bo treba nastopiti pot v večnost. Govoril je tu in tam mirno: »Umr! bom!« In njegov krasen značaj kaže tudi, kako je vse psvetne stvari lepo uredil pred smrtjo.

Pokojnik je bil res mehka umetniška duša, ki so ga strle grozote realnega življenja. Zadnja leta je bolehal na epilepsiji, ki jo je znal dolgo skrivati in ni o tej bolezni nikdar go-

nega kaplana Mikuža, ki ga je njegovo zgrešeno in brodolomsko življenje pripravilo do tega, da se je vdal komunističnim obljubam ter šel partizanom delat reklamo. Ali ni dovolj jasno povedal Kocbek v svojem pismu pokojnemu p. Norbertu, da partizani rabijo vsaj enega duhovnika zato, da bodo lahko pred ljudstvom tajili svoje brezboštvo? O Mikužu je nadvse značilno in prav točno povedal tovariš partizan, ko se je partizanski glavni štab z Mikužem vred mudil dne 9. in 10. aprila na Catežu. Nek domačin je namreč vprašal partizana: »Kdo pa je tisti tovariš tamle?« In partizan je domačinu odgovoril: »To je pa en faliran far!«

Tako partizani sami izpričujejo značaj Mikuževga poslanstva med komunisti.

A kljub vsemu prizadevanju komunistov so vendarle dejstva močnejša od laži. Najmočnejše pričevanje pa daje kri mučencev, ki so umirali po zgledu svojega Učitelja za vero. Anton Skedelj je med temi mučenci svetla zvezda. Še pozni rodovi se bodo spominjali njegove žrtve, ki jo je doprinesel in s tem izpričal neomajnost svojega krščanskega prepričanja.

Zakrito obličje

Odlomek iz Kristusove zgodovine.

Ko so izgovorili in končali gospodarji tragično komedijo s smrtno obsodbo, pričenjajo služabniki čarovniški ples.

Medtem ko se prvaki posvetujejo, kako bi izposlovali od namestnika potrditev in čim prej, še tisto jutro izvršili sodbo, so prepustili Jezusa pestem v palači prisotne druhal, kakor vržejo lovec drohovje ustreljene živali psom, ki so pri lovu pomagali. Tudi postopači, ki pospravljajo tempeljske ostanke, imajo za napitnico pravico do kakšnega veselja. Ko se človeška zverina ne boji kazni, ne ve za lepšo zabavo, kakor da se znese nad neoboroženim in to z večjim užitkom, če je neoborožen nedolžen. Živinska narava, ki se je v naši notranjosti potajila, a ne ukrotila, udari nesramno in renčeče na dan. Obraz se spremeni v riles, zobje v okle, roke v to, kar so v resnici — kremplje, in glas ni več skladen, temveč riga in rjove. Ako se pokaže kaplja krvi, jo hočejo vsi lizati. Ni opojnejše tekočine kakor kri, ki krepeča kakor mošt, in tako škrlatno je lepše videti kakor Pilatovo vodo.

Ce pa tigrova narava izbruhne, se rada loti igre: tudi tigri uganjajo norčije; tudi otroci se igrajo tigre, kadar jim zrastejo mlade moči. Biriči, ki čakajo, da tujec odobri smrt najnedolžnejšega svojih bratov, hočejo nuditi obsojenemu za trpljenje šaljiv predmuj. Zabavajo se. Dovoljeno jim je, da se igrajo s svojim kraljem, da se kratkocasi s svojim Bogom. To so končno zaslužili. Bdeli so celo noč — in noč je bila mrzla —, korakali so na Oljsko goro in se bali odpora, a strah ni bil popolnoma prazen, ker je eden izmed njih skoraj izgubil uho, in nato so čakali do jutra. To je bil izreden trud, posebno one prazniške dni, ko sta bila mesto in tempelj natrpana tujcev in so imeli vsi več posla.

Ne vedo pa, kje naj začno. Zvezan je in njegovi so se razpršili. A ta človek jih gleda s pogledom, kakršnega še niso do sedaj zapazili. S tako nepremičnim pogledom, kakor bi prihajal z one strani sveta in motri njih notranjost kakor žarek nadležnega sonca. Ta zvezani, oslabljeni človek, kateremu teče po obrazu nov pot in mehča na lilih strnjeno kri, ta nihče, ta deželan brez zaščitnika in branilec, obsojen na smrt od najvišjega in svetega sodišča judovskega naroda, cunja v človeškem liku, določena na križ kot sužnji in razbojnik, ta zasmehovaneec mogočnikov, ki so ga mogočniki izročili svojim podložnikom kot pustno lutko, ta človek, ki ne govori, ne vzdihuje, ne joka, ampak jih gleda, kakor da se mu smilijo, kakor more oče gledati bolnega sina, kakor prijatelj gleda zmedenega prijatelja, ta človek, ki je vsem v zasmeh, vznbuja v njih malopridnih dušah skrivnostno spoštovanje.

Toda nekdo izmed pismonkov ali starešin jim je dal vzgled. Pljunil mu je v obraz, ko je šel tik mimo njega. Mož je zelo skrbel za svojo obredno čistost in si ni hotel omadeževati rok, pripravljeneh za veliko noč in se dotikati božjega sovražnika, ki je bil že tako blizu smrti in so ga lahko imeli za nečistega kakor mrtveca. A čemu je pljunek? Kaj je pljunek? Teselni izmetek, v tekočino izobiljkovano zaničevanje.

In na obličju, obsejanem z deviškimi jutranjim soncem in zaprtim božanstvom, na obličju, razsvetljenim od svetlobe sonca in svetlobe ljubezni, na zlatem Kristusovem obličju so pokrili judovski pljuniki prvo pasijonsko kri.

Sodrga služabnikov in biričev se ne zadovoljuje in se ne plaši, da si omadežuje roke. Vzglede poglavarja je v njih premagal čar bratskega in bolestanega obsojenčevega pogleda. Stražniki, ki stoje okoli, ga kľofutajo; oni, ki ne morejo doseči njegovega obličja, ga pestijo in sujejo, in besede, ki prihajajo iz ust brezumnih divjakov, zadevajo stražneje kakor udarci.

Obličje, ki je bilo belo kakor glogov evet in svetlo kakor sončno zlato, potemni modrikasto-vijoličasto, kakor pri onih, ki jih bičajo. Lepo plemenito telo suvajo z udarci, da omahuje semintja sredi valujoče drhali. Jezus ne reče besede onim, ki pljujejo vanj grdo nenasno pokvarjenih duš: Stražniku, ki ga je kľofutnil pred Ano, je odgovoril in ga vprašal, naj spriča, če je bilo kaj napak: tem z verige spuščeni lopovom ne odgovori ničesar.

Nekdo od njih vzame umazano cunjo, pokrije z njo krvavo in oklofutano obličje, zveže zadaj rogliče, napravi krog in reče:

»Lovimo z njim slepo miš! Baha se, da je prerok. Poglejmo, ali bo uganil, kdo ga tepe.«

Obličje je pokrito. Ali je bilo v malopridnem živem dejanju nezavestno usmiljenje, da mu vsaj prihrani pogled poživljenih bratov? Ali je bil pogled bolestone ljubezni v resnici neznošen?

Otročji kruteži ga obstopijo v krogu in drug za drugim povlečejo za rob obleke, tolčejo po ramah, tolčejo po hrbtu, bičajo po glavi.

»Kristus, prerokuj, kdo te je udaril?«

Zakaj ne odgovarja? Ali ni morda napovedal razdejanje templja, voin in potresov, prihoda Sina Človekovega na oblakih in toliko drugih neumnosti? In kako ne bi uganil lahko ime bližnje osebe? Kakšen prerok je to? Ali je na mah izgubil moč, ali je ni nikoli imel? Onim revnim galilejskim prostakom je lahko natvezal svoje bajke, tu smo pa v Jeruzalemu, ki pozna preroke in jih spravi s poti, kadar ne ravna po pošteno. »In še mnogo drugih bogokletstev — pri-poveduje Luka — so govorili zoper njega.«

Giovanni Papini.

Veliki četrtek v znamenju verskih prireditev

Letošnji veliki četrtek ni potekel toliko v znamenju zunanjih priprav na velik praznik vstajenja, pač pa v znamenju duhovne poglubitve. Zgodaj zjutraj so bile ljubljanske cerkve zelo dobro obiskane in lepo številni verniki se pristopilo k mizi Gospodovi. Čez dan so urejevali v cerkvah božje grobove, v družinah pa so nadaljevali z velikim pomladanskim čiščenjem, zračenjem in obnavljanjem stanovanj. Le tu pa tam so se lotili tudi prijetnih opravkov pred prazniki: trenja orehov in lešnikov, zbiranja rožin in podobnega. Gospodinje, ki so staknile v skritih delih shrambe takšne in podobne dobrote, so jih z varčnimi rokami pripravljale, da bodo za praznike razveselile otroke s kosom potice.

Nebo je bilo ves dan otožno in je po malem rosilo. To pa ni motilo otrok, da se ne bi zbrali pred cerkvami z raglicami v rokah. Nekateri so prišli uro prezgodaj in so postali že nestrpni,

ko so čakali v cerkvah na trenutek, ko jih bodo smeli zavrteti. Revčki so bili večinoma brez nadzorstva, kajti matere so imele doma polne roke dela. Tako se je marsikje zgodilo, da so jih morali ljudje krotiti in opozoriti na spodobno vedenje.

Tudi prireditve v mestu so bile v znamenju resnega časa. V gledališču so igrali Gregorinovo »V času obiskanja«, v veliki unionski dvorani pa je priredila Glasbena Matica Tomčev »Križev pot«. Prvi del koncerta so prenašali tudi po radiu. Ta ali oni ga je poslušal doma z besedilom Vide Tauferjeve v rokah in se poglubil v čudovito lepe slike F. Berganta.

Razdelitev premoženja v Egiptu. Iz egiptovskih uradnih podatkov je razvidno, da je imelo 12.000 osep v Egiptu 55% vsega narodnega premoženja, dočim je ostalih 45% odpadlo na 16. milij. ostalih prebivalcev Egipta.

— Mozartov kvartet v c-duru uvaža počasni stavek, ki je zaradi svojih nenavadnih harmonij že ob času nastanka vzbudil pozornost kritike; umetniško najvišje stoječa sta gotovo oba zadnja stavka. — Čajkovskega poznamo bolj kot simfoničnega oziroma opernega skladatelja kakor pa skladatelja komornih del. Zato smo hvaležni Ljubljanskemu kvartetu, da nam je na tem koncertu pokazal njegov kvartet v d-duru, ki nosi značilne poteze svojega tvorca, kot jih opazimo tudi v njegovih ostalih delih; to so zlasti: izvirnost v celotni zasnovi, velika melodična iznajdljivost, križanje vzhodne in zapadne miselnosti, spretno kontrapunktično snovanje in izčrpno izražanje zvočnosti godalnega kvarteta.

Glavna odlika Ljubljanskega kvarteta, ki jo opazimo na prvi hip, je pravo komorno muziciranje, ki nikdar ne prekorači izvajalnih možnosti ansambla, ampak skrbno varuje njegove intimne značaj; to tudi na mestih, ki nosijo skoraj simfonični značaj (Čajkovski!); na takih mestih obstoji nevarnost, da zaidejo izvajalci v pretirano dinamiko ali da se poslužijo drugih, zgolj v zunanost usmerjenih izvajalnih sredstev. Te nevarnosti se je Ljubljanski kvartet temeljito izognil. O tehnični strani izvajanja pa skoraj ne govorimo, saj je vsak član kvarteta mojster na svojem instrumentu, ki se pa zna ob pravem času in na pravem mestu skrbno podrediti soigralcu, ki ima kaj tehtnejšega povedati. Zato je bila tudi skupna igra kvarteta do skrajnosti lepo izde-

lana. Dinamika, tematika, slog posameznih skladb: vse je bilo skrbno pretehtano in pravilno zadeto. Zato je tudi napravlila njihova igra vtis dovršenega muziciranja, kot ga moremo slišati le pri najboljših združenjih. Ljubljanski kvartet bomo v vrsti številnih koncertov vedno z veseljem in s pozornostjo pozdravili. M. T.

Pasijonske predstave o velikonočnih praznikih

Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja«, ki jo uprizarjajo v dramskem gledališču, nam živo prikazuje tisti čas, ko so križali Jezusa. Vse predstave te globoko pretresljive drame so nabito polne najrazličnejšega občinstva, ki zbrano sledi dogodkom na ozru. Drama je v avtorjevi režiji odlično podana, z izbranimi igralci in vsi prizori so silno lepi, močni, živi in slikoviti. To je res najprimernejša drama za ta čas! Igrale jo bodo na veliko nedeljo ob treh popoldne! Na velikonočni ponedeljek bosta 2 predstavi »V času obiskanja«, in sicer: prva bo ob treh popoldne, druga ob pol sedmih večer! Pri velikonočnih predstavah bodo dodali tudi prizor Jezusovega vstajenja! Vsaka predstava traja dve uri. Preskrbite si vstopnice pravočasno v predprodaji, ki je v Operi.

KULTURNI OBZORNIK

Produkcija Glasbene akademije

Na četrti produkciji Glasbene akademije je nastopilo osem gojencev odnosno gojenk. Najprej je zaigrala Bernetič Darinka dve Rebikovi občutenjsko zasnovani skladbi. Vanje se je lepo vživela in ju s primerno čustvenostjo tudi podala. Baritonist Garibaldi Franc je odpel ravno tako dve skladbi. Prve tehnične težave je že premagal, vendar bo moral na svojem glasu še marljivo delati; višine ima dosti dobre, v nižinah še moti nek prizvok v glasu. Trtnik Olga je Chopina tehnično dobro podala, tudi interpretacija je bila Chopinovemu slogu primerna. Sopranistka Čepe Anica ima srednjo lego glasu prilično dobro izdelano, višine in nižine bodo pa zahtevale več vztrajnega dela. Zidarič Ksenija je podala tri Schumanove skladbe z lepo tehniko in s pravilnim pojmovanjem njih romantičnega izvora. Sopranistka Senegačnik Franja je v svoji stroki pokazala od vseh nastopajočih morda najvišjo stopnjo zrelosti. Ima čist glas, pesmi izvaja občuteno, dinamično stopnjevanje je dobro izvedla, tudi sicer je bila interpretacija izvrstna. Stritar Janja ima proben, k dramatičnemu izrazu nagibajoč glas. S pridnim delom bo lahko dosegla lepe uspehe. Kot zadnja je nastopila Burger Ada, ki je Brahmsovi dve skladbi interpretacijsko dobro podala, tehnično smo jo slišali že bolje igrati.

Na klavirju so soliste spremljali Cvetko Ciril, Marolt Sveto in Bizjak-Valjalo Marta. Nastopajoči so bili iz šol profesorjev: A. Ravnika, Z. Ropasove, A. Dariana, V. Wistinghausnove, L. Pfeiferja, A. Trosta in rektorja Betetta. M. T.

Koncert Ljubljanskega kvarteta

Ljubljanski kvartet je v teku svojega obstoja doživel že razne spremembe. Trenutno ga sestavljajo naslednji člani: Pfeifer Leon, Dermelj Albert, Šušteršič Vinko in Sedlbauer Cenda. Mislim, da ne bi pretiravali, če rečemo, da je to ob enem njegova najboljša zasedba, kar jih pomnimo. Toliko umetniške resnosti, tehnične spretnosti in interpretacijske višine gotovo še ni pokazalo to združenje in vsem svojem dosedanjem obstoju kot jo moremo opaziti pri njem ravno v zadnjem času.

Na sporedu svojega zadnjega koncerta je imel Ljubljanski kvartet štiri imena. Domačo tvornost je zastopal Petrič s fugo v a-molu. Skladba mladega skladatelja, ki je bil do zdaj javnosti skoraj neznan, je spretno grajena. Zivahno, za kontrapunktično oblikovanje kaj pripravno temo, skladatelj večje izrazi za arhitektonsko zgradbo skladbe; tudi zvok izvajalnega korpusa je dobro izčrpal. — Na drugem mestu sporeda je bil Ottorino Respighi s svojim Quartetto dorico. Skladba ima svoj naslov po začetni in glavni temi, ki stoji v dorskem tonovem načinu; obstoji iz enega samega stavka, ki pa jasno kaže običajno četrverodelno delitev, kot jo opazamo pri podobnih skladbah.

S. S. VAN DINE:

52

Umorjeni Kanarček

Markham so Cleaverjeve besede zadele v živo. Še bolj pa je bil nevoljen, ker se mu je ta vedno izmikal z odgovorom.

»Zelo mi je žal, da vam moram priznati, da smo jih dobili v vašem stanovanju, čeprav se je to zgodilo proti moji volji. Lahko mi to verjamete. Ker pa so mi nepričakovano prišle v roke, je najbolj pametno, da mi pojasnite to zadevo. Na mizi gospodične Odell smo našli skrinjico z dokumente, ki pa je bila prazna. Jasnno je, da jo je nekdo odprl v ponedeljek zvečer.«

»Razumem!« je dejal Cleaver in se rezko zasmel. »Nikakor ne pričakujem, da mi boste verjeli, toda dejstvo je, da sem plesalki plačal zahtevano vsoto šele sredi avgusta in šele tedaj mi je vrnila pisma. Rekel sem vam, da sem jih dobil v juniju, da bi ta datum čimbolj oddaljil. Mislim sem si, da me boste toliko manj sumili, kolikor starejša bo videti moja zadeva.«

Markham je bil videti v zadregi in je neodločno vrtel pisma med prsti. Vance ga je rešil iz te negotovosti, ko je dejal:

»Mislim, da je najbolje, da gospodu Cleaverju vrnem njegova sladka pisma in sprejmemo njegovo razlago.«

Markham je po kratkem obotavljanju zbral pisma, jih spravil v ovoj in podal vse skupaj Cleaverju.

»Želim, da mi verjamete, da nisem dal jaz

povelja, naj zasežejo vaša pisma. Najbolj pametno bo, če jih odnesete domov in uničite. Zdaj pa vas ne bom več zadrževal. Vendar pa želim, da uredite vaše zadeve tako, da nam boste vedno na razpolago, če vas bomo potrebovali.«

»Nikakega namena nimam, da bi vam ubežal.«

Po teh besedah ga je Heath spremljal k dvigalu.

XXII.

Telefonski poziv.

Sobota, 15. septembra ob 10. uri.

Heath se je vrnil v sobo majaje z glavo. »V ponedeljek zvečer je bilo pravo zborovanje v plesalčinem stanovanju!«

»Prav zares!« je pritrdil Vance. »Polnočno zborovanje dekletovih oboževalcev. Nikakega dvoma ni, da je bil tam Mannix, saj to sam priznava. Mannix je videl Cleaverja. Cleaver je videl Lindquista, Lindquist je videl Spotswoodeja...«

»Nihče pa ni videl Skeela!«

»Zlo je v tem, ker ne vemo, koliko smemo verjeti Cleaverju,« je pripomnil Markham. »Povej mi, Vance, ali se ti zdi, da je ta pisma res dobil v avgustu?«

»Kdo more to uganiti?«

»Na vsak način,« se je vmešal Heath, »priča o resničnosti tega, da je telefoniral plesalki in da mu je odgovoril moški glas, Jessupova izjava.«

»Zdi se mi tudi, da je zares videl Lindquista tisti večer. Saj se gotovo spominjate, da nam je on prvi povedal zanj. Hotel se je zavarovali, da bi doktor prej ne povedal, da je videl njega.«

»Toda če je Cleaver imel tako lep alibi,« je pripomnil Vance, »bi prav lahko trdil, da zdravnik ne govori resnice. Na vsak način pa, ali sprejmete Cleaverjevo zgodbo ali ne, eno je gotovo, da je namreč v ponedeljek zvečer bil poleg Skeela še nekdo drugi pri gospodični Odell.«

»Morda imate prav,« je priznal Heath. »Vendar drugi obiskovalec za nas ne pomeni drugega kot pričo proti Skeelu.«

»Lahko mogoče,« je pripomnil Markham. »Vendar pa bi rad vedel, kdo je odprl vrata od znotraj in kdo jih je zopet zaprl, kajti zdaj je jasno, da so bila okrog polnoči odprta.«

»Nikar se ne izgublajte v malenkostih!« je brezbržno dejal Vance. »Ta uganka bo rešena z lahkoto tedaj, ko se nam bo posrečilo dognati, kdo je bil v ponedeljek zvečer skupaj s Skeelom v pozlačeni Kanarčkovi kletki.«

»Mislim, da so samo tri možnosti: Mannix, Cleaver, Lindquist. Po vsem tem, kar smo do zdaj izvedeli, so samo ti trije mogli priti v plesalčinu stanovanje in če sprejmemo Cleaverjevo izjavo, so samo ti trije imeli razlog za to.«

»Res je. A kar se tiče Lindquistove navzočnosti, vam to potrjuje samo Cleaverjeva izjava. Te izjave pa nikakor ne moremo sprejeti kot verodostojno, če ne dobimo za to še drugih dokazov.«

Heath se je nenadoma zdrnil in pogledal na uro.

»Kaj pa bolničarka, ki ste jo želeli zaslišati danes ob enajstih?«

»Zelo celo uro mislim nanjo,« je dejal Vance. »Povem vam odkrito, da nikakor ne želim govoriti z njo. Pričakujem neko presenečenje.«

Počakajmo do pol enajstih. Morda se bo doktor Lindquist le zganil.«

Komaj je izgovoril te besede, že je vstopil Swacker in naznanil, da doktor Lindquist čaka v predstobi in želi govoriti z načelnikom. Položaj je postal kar zabaven. Markham se je začel smejeti, Heath pa je pogledal Vanceja z izbuljenimi očmi.

»Nikak čarovnik nisem,« je smehljaje dejal Vance. »Zdravnik je včeraj spoznal, da bomo odkrili, da je lažal. Zato pa je sklenil, da nas prehití in sam pojasni vso zadevo. Ali ni to čisto preprosto?«

»Saj res!« je dejal Heath in z njegovega obraza je zginil izraz začudenja.

Ko je zdravnik vstopil, sem takoj opazil, da je padla njegova vljudnostna krinka. Videti je bil ponižen, ni pa mogel zakriti nemira.

»Prišel sem,« je dejal in sedel na stol, ki mu ga je ponudil Markham, »da vam povem vso resnico o dogodkih, ki so se odigrali v ponedeljek zvečer.«

»Resnica je vedno dobrodošla!« je vzpodbujajoče dejal Markham.

»Zal mi je, da nisem tega storil že ob našem prvem razgovoru. Takrat stvari nisem mogel mirno premisliti in ko sem enkrat začel lagati, se mi je zdelo najbolj pametno, da vztrajam pri tem. Po mirnem premišljevanju pa sem spoznal, da je vendarle najbolje, če človek govori resnico. Dejstvo torej je, da v ponedeljek ponoči nisem bil ob navedenem času ob postelji gospe Breedon. Bil sem doma približno do pol enajstih, nato pa sem odšel od doma in krenil proti hiši, kjer je stanovala gospodična Odell, kamor sem prispel le malo pred enajsto. Ostal sem v bližini hiše do pol dvanajstih, nato pa sem se vrnil domov.«

Velikonočni športni spored

Nogometni turnir Hermesa za pokal CONI-ja: Korotanci poskrbeli tudi za prijatelje namiznega tenisa.

Da ne bo športnikom čez praznike dolgčas, sta poskrbela Hermes in Korotan; na igrišču Hermesa se bodo borili v nedeljo in ponedeljek štirje ljubljanski nogometni klubi za prvenstvo velikonočnega turnirja in za lep pokal CONI-ja. In da bo spored še obilnejši, bodo sodelovale tudi rezerve in juniorska moštva, tako da bo v nedeljo in ponedeljek v vsem šest tekem. Podroben spored bo tale:

V nedeljo: ob 14: Ljubljana rez. : Hermes rez.; ob 15: Hermes : Dopolavoro t. t.; ob 16: Ljubljana : Mladika.

V ponedeljek: ob 14: Ljubljana jun. : Hermes jun.; ob 15: premaganca; ob 16: zmagovalec.

Prijateljem namiznega tenisa smo že naznanili, da prireja SK Korotan za praznike in teden pozneje VII. nagradni turnir namiznega

tenisa za prvenstvo Ljubljane. Pokroviteljstvo te prireditve je prevzel ljubljanski župan general Leon Rupnik. Turnir bo odigran v dveh skupinah in bodo prišli o praznikih na vrsto samo juniorji. Začeli bodo v ponedeljek ob 10 s tekovanjem moštev in nadaljevali popoldne, kakor tudi v torek, ko bodo končali s tolažilnim turnirjem.

Športni drobci

Službena objava lahkoatletske zveze št. 9. Obveščamo prve tri atlete v tekovanju čez drn in strn, ki se je vršil dne 18. t. m., da so nagrade doseple in jih lahko dvignejo v tajništvo zveze. Bleiweisova c. 1a dnevno od 18.30 do 19.30. — Lahkoatletska zveza želi vsem športnim delavcem, atletom in športnemu občinstvu zadovoljne velikonočne praznike.

Zbor lahkoatletskih sodnikov. Prosimo gg. sodnike, da pošljejo svojo fotografijo in 5 lir v vrhu izdaje sodniške izkaznice. Naslov: Bleiweisova c. 1a. — Vsem gg. sodnikom želimo zadovoljne velikonočne praznike.

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Hišnika

poštenega in zanesljivega z ženo, ki bi bila pol-dnevno zaposlena kot postrežnica za dela v hiši in na vrtu, isčem za nstop s 1. majem. Prosto enosobno stanovanje s kuhinjo. Plača za postrežniška dela po dogovoru. Ponudbe z navedbo starosti, družinskega stanja in referenc upravi »Slovenca« pod »Stalen« št. 2764. (b)

Kupimo

Pisalni stroj!

dobro ohranjen, po možnosti novejšo tip. ku-pim. Ponuditi: A. Kovacic, Prešernova 44.

Rabljene stroje

kakršne koli vrste vnov-čite najboljše, ako jih ponudite strojno tehnični pisarni Ludvik Ileršič - Ljubljana, Rimska 13.

Prodamo

Mrčes

(ušl. stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s »Toxin« praškom. Drogerija KANC, Zidovska ulica 1.

Bramorje

in voluharje uniči preizkušeno sredstvo BRAMORIN. Z navodilom v drogeriji KANC, Zidovska ulica št. 1. (f)

Pisalni stroj

zajamčeno brezhiben, poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 2703.

Izposodite si gramofon

in plošče proti majhni odškodnini pri tt. »Eve-reste«, Prešernova ul. 44.

Suho sadje

prodaja GOSPODARSKA ZVEZA, Bleiweisova 29.

Senol

Nekaj vagonov sena še dobi Gospodarska zveza, Bleiweisova cesta št. 29.

Fižolove prekle

dobite v skladiščih Gospodarske zveze, Maistrova ulica št. 10. (f)

Trgovino

foto- in elektromateriala, dobro dobo, na Dolenjskem, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 2771.

Rožičevo moko

in prave Liebigove mesne in zelenjavne kocke dobite pri Verbiču v Stritarjevi ulici. (f)

Posestva

Zemljiški kompleksi

v izmeri ca. 29.000 m² v bližini glavne carinarnice. Zajc Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ulica 10. (p)

Travnik

ali deteljišče, 1000 m² ali več, vzamen v najem za Bežigradom ali na Ježici. Ponudbe z natančnim naslovom na upravo »Slov.« pod »Sladka trava 2766.«

Pouk

Inštruktorja

odličnega, za vse gimnazijske razrede dobi v hišo tisti, ki odda mrti članski odraščeni družini dvosobno stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2752. (u)

Živali

Psa volčjaka

dobrega čuvaja, prodam takoj. — Viktor Jenko, Obrtniška ul. 10, Glince.

KINO SLOGA 27-30

Drama pravega bratstva in velikega junštva v velifimu

»Junaki zraka«

V glavnih vlogah:

Gino Cervi, Antonio Centa, Adriana Benetti.

Poleg tega še dokumentarji:

»HALO, KDO GOVORI?«

Zaradi velike dolžine filma ob delavnikih samo 3 predstave, in sicer ob 2.30, 4.45 in 7.

V nedeljo pa še ob 10.30 dopoldne!

KINO MATICA 22-41

NAS VELIKONOČNI SPORED!

Najboljši pevski film pretresljive vsebine očarljive Zarah Leander

»Za njegovo srečo«

Predstave: na vel. nedeljo in vel. ponedeljek ob 15, 17, 19.15; ob delavnikih: 17 in 19.15.

MATINEJA:

»Trgovca s sužnjami«

Predstave: na vel. nedeljo in vel. ponedeljek ob 10.30 — ob delavnikih pa samo ob 15!

KINO UNION 22-21

Odličen film iz življenja kmečkega dekleta

»Povratek zapeljane«

V gl. vlogi: Gino Cervi in Adriana Benetti.

PREDSTAVE:

ob delavnikih: 15.30, 17.30 in 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

NAROGAJTE »SLOVENCA«!

ACQUISTATE DISCHI
KUPUITE PLOSCCE

CETRA

IL PIÙ COMPLETO REPERTORIO
LE PIÙ PERFETTE INCISIONI
I PIÙ SICURI SUCCESSI

NAJPOPOLNEJŠI SPORED
NAJPOPOLNEJŠI POSNETKI NA PLOŠČAH
NAJBOLJ ZAGOTOVLJENI USPEHI

PRODUTTRICE S. A. CETRA, VIALE POGGIO IMPERIALE 54, FIRENZE

Umril je dne 22. aprila 1943, v 95. letu starosti, naš dobri oče, stari oče in tast, gospod

FRANC ALBREHT

posestnik in bivši župan

Pogreb bo na veliko nedeljo ob štirih popoldne na farno pokopališče sv. Janeza v Hotedršici. Naj mu Večni dā plačilo, ki si ga je zaslužil s svojim plemenitim srcem.

Hotedršica, dne 22. aprila 1943.

Zalujoči: Ivan, sin; Ivanka, hči; Marija in Mara, sinahi — ter vsi vnuki in vnukinje z ostalim sorodstvom.

ČASNA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA

U. Mioni

16

»Pusti v miru svetega bika! Ti si tujec in ne razumeš teh stvari,« mu reče Baket.

»Čeprav sem tujec, razumem, da mu nisem sovražna, ako mu hočem pozlatiti rogove in tudi te želje ne izražam kot kletev,« pravi Ramuzenti.

»O tem nobene besede več.«

»Pa naša obljuba?«

»Da, obljuba, obljuba!« so rekli nekateri. »Napravimo jo in nam bo pomagala. Toda napravimo jo z resnim namenom in odločeni, da jo bomo držali,« pripomni Baket.

»Naj mi raztrga trebuh z enim sunkom, ako je ne izpolnim,« vzklikne Ramuzenti.

»Molči! Ne znaš drugega kot kleti,« ga prosi Baket.

»Zato ker prosim svetega bika, naj me kaznuje, ako ne bom držal svoje obljube?«

»Sveti bik ne daje sunkov,« mu razloži glavar.

»Kaj bomo obljubili?« vpraša Meni.

»Dišče senol.«

»Ga ima preveč.«

»Pozlačeno.«

»Ga ne bo jedel.«

»Pozlatitev...« začne Ramuzenti, pa Baket mu z desnico zatisne ustnice in prepreči nadaljevati.

Tisoč predlogov je padlo; slednjič pravi Ameni:

»Dajmo en odstotek plena duhovnikom. Oni so zaupanja vredni, imajo okus in so potrebni; kupijo naj si, kar jim ugaja.«

»Obdržali bodo denar zase,« ugotavlja Ramuzenti kljub vsem ugovorom.

»Tako delajo svečeniki tvojega Moloha,« ugovarja Meni.

»Dajmo jim pol odstotka,« kriči Miebi.

»Njegovi duhovniki? Velja!« pripomni Ramuzenti posmehljivo.

»Plena bo popolnoma zadosti.«

»Ne biti skop do svetega bika!« mu reče Baket.

»Da ne bo kakor s senom...« pravi Ameni.

»To obljubo bomo izpolnili! Pri rogavih svetega Apisa!« kriče Ramuzenti.

»Molči!« ga prosi Baket.

»Ali veste, da ste nori? Niti prisega, da hočete držati obljubo, ni več dovoljena? Zares, ako bi bil naprej vedel, bi se ne bil spoprijateljil s tako pobožnimi dušami!« razlaga mali ropar.

»Ali bomo napravili obljubo ali ne?« vpraša Baket.

»Naredimo jo.«

»En odstotek?«

»Zadošča polovica.«

»Ali jo bomo držali?«

»Gotovo.«

»Pol odstotka od vsega?«

»Od vsega.«

»Tudi od blaga.«

»Po cenitvi.«

»In kdo bo cenil?«

»Mi.«

Ramuzenti se smeje.

»Da bo le cenitev poštena!«

»Nihče od nas ne bo oskrnil rogov svetega bika,« zagotavlja Baket.

»Ne preklinjaj!« ugovarja Ramuzenti z narejenim strahom.

»Jaz ne skrunim, marveč povečujem rogove.«

»Kadar pa jaz govorim o svetem biku...«

»Ti pa molči!« mu ukaže Baket.

Ramuzenti ugovarja. Ne more razumeti, zakaj naj molči, ko smeje drugi govoriti; toda Miebi prekine njegovo ugovarjanje z vprašanjem:

»Ali ne bi napravili še kake druge obljube?«

»Ne!« vzklikne Ameni.

Baket pa vpraša:

»Kakšno?«

»Da damo pol odstotka...«

»Še drugo polovico procenta? Ne, ne!« ugovarja jo.

»Pustite me, da nadaljujem...«

»Ne, ne!«

»Drugo polovico...«

»Ne gre, ne gre!«

»Pustite me, da povem.«

»Ne, ne! Pol in pol je ena čela. Saj smo že rekli, da je en cel odstotek preveč. Zadošča polovica.«

»Niste me razumeli.«

»Pustite ga, da pove,« pravi Baket.

»In delajte manj hrupa, da nas pri ognju ne slišijo in za hrbotom ne napadejo.«

Malo utihnejo.

»Pravim, da darujmo svetemu biku pol odstotka...« nadaljuje Miebi.

»Smo ga že obljubili...«

»Dajte vendar, da povem. Od plena...«

»Oh!«